

ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ

**«ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΠΟΙΝΩΝ /
ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΑΚΥΡΟΤΗΤΕΣ»**

ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 15.03.2019

**ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΣ
ΠΡΩΤΟΔΙΚΗΣ**

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΑΚΥΡΟΤΗΤΕΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο ποινικό δικονομικό μας σύστημα προβλέπεται η ενεργός συμμετοχή στην ποινική δίκη εκείνου, ο οποίος υπέστη βλάβη από την τέλεση ενός αδικήματος. Η είσοδος του προσώπου αυτού στην ποινική δίκη εξασφαλίζεται με την παράστασή του ως πολιτικώς ενάγοντος, προκειμένου να ζητήσει την επανόρθωση της ζημίας που υπέστη από το έγκλημα.

Η αγωγή αυτή εισάγεται με 3 μορφές απαιτήσεων 1) αποζημίωσης (χρηματικής – αρ.297 εδ.α ΑΚ), 2) αποκατάστασης (in natura αποζημίωση – αρ.297 εδ.β' ΑΚ), 3) χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης (αρ.932 ΑΚ).

Η παρουσία του όμως υποβάλλεται στους αυστηρούς κανόνες της Ποινικής Δικονομίας (αρ.82επ. ΚΠΔ). Στην πράξη, ο πολιτικώς ενάγων στην πλειοψηφία των περιπτώσεων δεν στοχεύει στην ικανοποίηση των αστικών αξιώσεών του με την παράστασή του στην ποινική διαδικασία, αλλά πρωτίστως στην επίτευξη της καταδίκης του κατηγορουμένου.

Έτσι, τα ποσά που συνήθως αιτείται από το ποινικό δικαστήριο είναι μηδαμινά επιδιώκοντας να πετύχει την καταδίκη του κατηγορουμένου και να στραφεί ακολούθως ή παράλληλα στα αρμόδια πολιτικά δικαστήρια προκειμένου να προβάλει στα τελευταία τις πραγματικές αστικής φύσης αξιώσεις του.

Είναι δε χαρακτηριστικό ότι σε όποιες χώρες ισχύει ο θεσμός της πολιτικής αγωγής, ο πολιτικώς ενάγων εισέρχεται στην ποινική δίκη με το μανδύα διεκδίκησης αστικών αξιώσεων, αγωνίζεται μονόπλευρα για την απόδειξη της ενοχής του κατηγορουμένου, που είναι και η βάση των αστικών αξιώσεων του και μετατρέπεται ουσιαστικά σε ιδιωτικό κατήγορο.

ΦΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Σύμφωνα με τη με **ΟΛ ΑΠ 1/1997** η πολιτική αγωγή όταν εισάγεται στο ποινικό δικαστήριο έχει «μικτό χαρακτήρα» αστικό και ποινικό. Αυτό σημαίνει ότι δεν αποτελεί απλώς μια άσκηση αγωγής του ιδιωτικού δικαίου, αλλά επιτελεί και ποινική λειτουργία, αφού μ' αυτήν επιδιώκεται, εκτός από την ικανοποίηση αστικών αξιώσεων, και η καταδίκη του κατηγορουμένου.

Ο αστικός χαρακτήρας της πολιτικής αγωγής καταγιγνώσκεται κυρίως από το γεγονός ότι, για να αποκτήσει ο αμέσως παθών ή ζημιωθείς την ιδιότητα του διαδίκου στην ποινική δίκη, είναι κατά κανόνα απαραίτητο να προβάλει αξιώσεις αστικού χαρακτήρα, ήτοι αποζημίωση ή χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης ή αποκατάσταση από το έγκλημα (in natura αποζημίωση).

Από την άλλη μεριά, ο ποινικός χαρακτήρας της πολιτικής αγωγής υπαγορεύεται από διάφορες ρυθμίσεις του ΚΠΔ, όπως

α) του αρ. 65 παρ. 2 ΚΠΔ, το οποίο επιτρέπει στο ποινικό δικαστήριο να παραπέμψει ως ανεκκαθάριστη την πολιτική αγωγή στα αρμόδια πολιτικά δικαστήρια, εφόσον το αιτούμενο ποσό υπερβαίνει τα 44 ευρώ,

β) του αρ. 108 ΚΠΔ σε συνδυασμό με τα αρ. 101, 104, 105 ΚΠΔ που παρέχει στον πολιτικώς ενάγοντα ουσιώδη δικονομικά δικαιώματα, αντίστοιχα με εκείνα που αναγνωρίζονται στον κατηγορούμενο,
γ) των αρ. 68 και 83 ΚΠΔ που καθιερώνουν μια ιδιαίτερα απλή διαδικασία απόκτησης της ιδιότητας του διαδίκου για το πρόσωπο που νομιμοποιείται ενεργητικά σε παράσταση πολιτικής αγωγής,

δ) του αρ. 84 ΚΠΔ, που προβλέπει ένα πολύ πιο λιτό περιεχόμενο της δήλωσης παράστασης πολιτικής αγωγής συγκριτικά με το περιεχόμενο της αγωγής στο πολιτικό δικαστήριο και

ε) των αρ. 64 παρ. 2, 500 κ.α. ΚΠΔ που αναγνωρίζουν τη δυνατότητα σε κάποιες περιπτώσεις παράστασης πολιτικής αγωγής μόνο για την υποστήριξη της κατηγορίας.

Σύμφωνα με την πάγια θέση του Αρείου Πάγου, κατά τη διάταξη της παρ. 2 του άρθ. 171 του ΚΠΔ αν ο πολιτικώς ενάγων παρέστη παράνομα στη διαδικασία του ακροατηρίου επέρχεται απόλυτα ακυρότητα που λαμβάνεται και αυτεπαγγέλτως υπόψη από το δικαστήριο σε κάθε στάδιο της διαδικασίας και στον Άρειο Πάγο ακόμη.

Η ακυρότητα όμως αυτή, που δημιουργεί λόγο αναιρέσεως κατά το άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ. Α του ΚΠΔ, επέρχεται μόνον όταν

A) υπάρχει έλλειψη ενεργητικής ή παθητικής νομιμοποίησεως του πολιτικώς ενάγοντος ή

B) όταν δεν τηρήθηκε η διαδικασία που επιβάλλεται από το άρθρο 68 του ίδιου Κώδικα, ως προς τον τρόπο και χρόνο ασκήσεως και υποβολής της πολιτικής αγωγής (**ενδ ΑΠ 205/2015**).

Κάθε άλλη έλλειψη ή πλημμέλεια που αφορά τον πολιτικώς ενάγοντα, δεν επιφέρει απόλυτη ακυρότητα, εφόσον οι πλημμέλειες αυτές θίγουν απλώς το συμφέρον του δικαιούχου και όχι του κατηγορουμένου ούτε πλήττουν τη δημόσια τάξη (**ενδ. ΑΠ 2014/2017**).

ΟΜΩΣ η πλημμέλεια που αφορά την παρά το νόμο αποβολή της πολιτικής αγωγής, όπως αυτό συμβαίνει στην περίπτωση, κατά την οποία, το δικαστήριο απέβαλε την πολιτική αγωγή, παρά το γεγονός ότι δεν συνέτρεχαν οι νόμιμες προϋποθέσεις για την αποβολή της **και συγκεκριμένα διότι δεν υπήρχε νομότυπη δήλωση παραιτήσεως απ' αυτήν** δεν επάγεται απόλυτη ακυρότητα της διαδικασίας (ΑΠ 1246/2016).

ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ άρθρου ΚΠΔ

ΣΥΝΗΘΕΙΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

63 ΚΠΔ
(Ενεργητική νομιμοποίηση)

ΑΠΟΛΥΤΗ ΑΚΥΡΟΤΗΤΑ (άρθρο 171 παρ. 2 ΚΠΔ):
Όταν κακή(παράνομη) παράσταση
(Άποψη ότι συνιστά και αρνητική υπέρ-
βαση εξουσίας:
Το δικαστήριο δεν τον απέβαλε,
ενώ έπρεπε και έτσι δεν άσκησε εξουσία
που του δίνει ο νόμος)

ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ άρθρου ΚΠΔ

ΣΥΝΗΘΕΙΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

64 παρ. 1 ΚΠΔ
(Παθητική νομιμοποίηση)

ΑΠΟΛΥΤΗ ΑΚΥΡΟΤΗΤΑ (άρθρο 171 παρ. 2 ΚΠΔ):
Όταν κακή(παράνομη) παράσταση (Άποψη ότι συνιστά και αρνητική υπέρβαση εξουσίας: Το δικαστήριο δεν τον απέβαλε, ενώ έπρεπε και έτσι δεν άσκησε εξουσία που του δίνει ο νόμος)

64 παρ. 2 ΚΠΔ
(Παθητική νομιμοποίηση)

ΘΕΤΙΚΗ ΥΠΕΡΒΑΣΗ ΕΞΟΥΣΙΑΣ (άρθρο 510 παρ. 1 Η' ΚΠΔ):
Όταν επιδικάσει παρά το νόμο αποζημίωση ή χρηματική ικανοποίηση

ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ άρθρου ΚΠΔ

ΣΥΝΗΘΕΙΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

65 παρ. 1 ΚΠΔ
(Εξουσία του ποινικού δικαστηρίου στην πολιτική αγωγή)
«... δεν μπορεί να ασχοληθεί με την πολιτική αγωγή...»

ΘΕΤΙΚΗ ΥΠΕΡΒΑΣΗ ΕΞΟΥΣΙΑΣ
(άρθρο 510 παρ. 1 Η' ΚΠΔ):
Όταν απαγορεύεται να ασχοληθεί το δικαστήριο, αλλά ασχολείται

65 παρ. 2 α' ΚΠΔ
(Εξουσία του ποινικού δικαστηρίου στην πολιτική αγωγή) «... είναι υποχρεωμένο να αποφασίζει γι' αυτήν.»

ΑΡΝΗΤΙΚΗ ΥΠΕΡΒΑΣΗ ΕΞΟΥΣΙΑΣ (άρθρο 510 παρ. 1 Η' ΚΠΔ):
Όταν υποχρεωτικά πρέπει να αποφασίσει το δικαστήριο και παρόλα αυτά απέχει

ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ άρθρου ΚΠΔ

ΣΥΝΗΘΕΙΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

66 παρ. 1 ΚΠΔ
(Πολιτική αγωγή εκκρεμής σε
πολιτικό δικαστήριο)

ΑΠΟΛΥΤΗ ΑΚΥΡΟΤΗΤΑ (άρθρο 171 παρ.
2 ΚΠΔ):
Όταν κακή(παράνομη) παράσταση
Άποψη ΥΠΕΡΒΑΣΗ ΕΞΟΥΣΙΑΣ (άρθρο 510
παρ. 1 Η' ΚΠΔ): Όταν απαγορεύεται να
ασχοληθεί αλλά ασχολείται

ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ άρθρου ΚΠΔ

ΣΥΝΗΘΕΙΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

68 ΚΠΔ
(Άσκηση και διατύπωση)

ΑΠΟΛΥΤΗ ΑΚΥΡΟΤΗΤΑ (άρθρο 171 παρ. 2 ΚΠΔ):
Όταν κακή(παράνομη) παράσταση (Άποψη ότι συνιστά και αρνητική υπέρβαση εξουσίας: Το δικαστήριο δεν τον απέβαλε, ενώ έπρεπε και έτσι δεν άσκησε εξουσία που του δίνει ο νόμος)

ΑΡΘΡΟ 63 ΚΠΔ

**ΔΙΑΚΡΙΣΗ :
ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ και ΤΥΠΙΚΗ**

Α) ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΑ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕΝΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

Οι **παθόντες** από την αξιόποινη πράξη (λ.χ. ο τραυματισθείς).

Οι **αμέσως ζημιωθέντες** από την αξιόποινη πράξη που δεν έχουν την ιδιότητα του παθόντος (λ.χ. ο ψευδώς καταμηνυθείς, διάδικος ή ο διάδικος κατά του οποίου κατατέθηκαν τα ψεύδη στο έγκλημα της ψευδορκίας μάρτυρα και της ψευδούς ανωμοτί κατάθεσης **(ΑΠ 337/2002)**,

στο έγκλημα της υπεξαίρεσης εκτός από τον κύριο και ο κάτοχος **(ΑΠ 2193/2002)**, σε δίκη πλαστογραφίας εκείνος του οποίου πλαστογραφήθηκε η υπογραφή ή αλλοιώθηκε το γραπτό κείμενο ή ζημιώνεται από τη χρήση του πλαστού εγγράφου λ.χ. εκείνος σε βάρος του οποίου προσκομίστηκε πλαστό έγγραφο σε δίκη **(ΑΠ 2242/2002)**.

Αντιθέτως, όταν ο άμεσος και προφανής σκοπός της παραβιασθείσας ουσιαστικής ποινικής διάταξης εντοπίζεται αποκλειστικά και μόνο στην προστασία του γενικότερου συμφέροντος ή του κοινωνικού συνόλου και όχι και στην παράλληλη προστασία και ατομικών εννόμων αγαθών, παράσταση πολιτικής αγωγής δεν επιτρέπεται, **δεδομένου ότι στις περιπτώσεις αυτές δεν υφίσταται κάποιο πρόσωπο με άμεση προσβολή από το τελεσθέν έγκλημα,**

η δε ζημία που ενδεχομένως προκλήθηκε σε κάποιο πρόσωπο είναι έμμεση, όπως για παράδειγμα συμβαίνει σε ποινικές υποθέσεις που αφορούν παραβίαση του νόμου περί Υπουργών, περί τυχερών παιγνίων, περί προστασίας εθνικού νομίσματος, στην παράνομη οπλοφορία, στην εσχάτη προδοσία, στην παραβίαση κατάσχεσης.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Όταν παθούσα είναι **ομόρρυθμη εταιρεία**, μόνο η εταιρεία δικαιούται σε παράσταση πολιτικής αγωγής, όχι οι εταίροι, γιατί είναι εμμέσως ζημιωθέντες. Αδιάφορο αν ο δράστης είναι τρίτος ή μέλος ή διαχειριστής της Ο.Ε. ή αν η Ο.Ε. είναι, κατά την έναρξη της ποινικής διαδικασίας, στο στάδιο της εκκαθάρισης (Ολ.ΑΠ 1/1994, Ολ.ΑΠ 5/1994).

ΕΠΙ ΑΝΩΝΥΜΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

Δεν μπορεί να κριθεί ως παράνομη η παράσταση της πολιτικώς ενάγουσας υπό εκκαθάριση ανώνυμης εταιρίας εκπροσωπούμενης από τον εκκαθαριστή της, ώστε να τίθεται ζήτημα απόλυτης ακυρότητας κατά τις διατάξεις των άρθρων του ΚΠοινΔ,

εφόσον η ανώνυμη εταιρεία τελούσα υπό εκκαθάριση έχει νομική προσωπικότητα και μπορεί να παρίσταται ως πολιτικώς ενάγουσα, η δε εκπροσώπηση της εν εκκαθάρισει ανήκει στον εκκαθαριστή της **(ΑΠ 27/2017)**.

Τα μέλη της **οικογένειας** του **θανατωθέντος** δικαιούνται σε παράσταση πολιτικής αγωγής λόγω ψυχικής οδύνης (ΑΚ 932 γ' ΑΚ). Όχι οι πρώτοι εξάδελφοι (**ΟΛ.ΑΠ 762/1992**). Όχι ο από αδερφή γαμπρός (β' βαθμού εξ' αγχιστείας) και ο ανεψιός (γ' βαθμού εξ' αίματος εκ πλαγίου) (**Πολ. ΟΛ.ΑΠ 21/2000**). Πρέπει να υπήρχαν αισθήματα αγάπης και στοργής μεταξύ των δικαιούμενων σε παράσταση πολιτικής αγωγής και του θανατωθέντος, όσο ζούσε.

Με την ΑΠ 365/2017 αναιρέθηκε η προσβαλλόμενη διότι καίτοι ο πληρεξούσιος δικηγόρος δήλωσε παράσταση πολιτικής αγωγής κατά των κατηγορουμένων και ζήτησε να υποχρεωθούν να καταβάλουν στους εντολείς του, το ποσό των 40 ευρώ με επιφύλαξη ως χρηματική ικανοποίηση λόγω της ψυχικής οδύνης που υπέστησαν λόγω του ατυχήματος από τον καθένα κατηγορούμενο και για καθένα από τους πολιτικώς ενάγοντες,

και την ίδια δήλωση επανέλαβε και ενώπιον του εφετείου **ΔΙΟΤΙ** όπως έκρινε σε καμία από τις σχετικές δηλώσεις: **α)** δεν περιέχεται συνοπτική έκθεση της αξιόποινης πράξης, η οποία αποδόθηκε στους κατηγορουμένους και για την οποία έγινε η παράσταση πολιτικής αγωγής,

β) δεν προσδιορίζεται το είδος και ο βαθμός της συγγενικής σχέσης, η οποία συνέδεε τους πολιτικώς ενάγοντες με (τον έναν ή και τους δύο από) τους παθόντες αλλοδαπούς και με την οποία συνάπτεται άμεσα η αξίωση χρηματικής ικανοποίησης λόγω ψυχικής οδύνης, που ασκήθηκε με τη δήλωση παράστασης πολιτικής αγωγής, και

γ) δεν γίνεται επίκληση ότι υπήρχε στενή συναισθηματική σχέση μεταξύ των πολιτικώς εναγόντων και των θανόντων αλλοδαπών. Με αυτό το περιεχόμενο, η δήλωση παράστασης πολιτικής αγωγής των πολιτικώς εναγόντων **ήταν ανομιμοποίητη ενεργητικά και παθητικά** και κατά το άρθρο 171 παρ. 2 ΚΠΔ, επέφερε απόλυτη ακυρότητα της διαδικασίας στο ακροατήριο.

ΑΜΕΣΗ ΖΗΜΙΑ

Ως άμεση χαρακτηρίζεται η ζημία, στην περίπτωση εκείνη κατά την οποία μεταξύ εγκλήματος και ζημίας υπάρχει σχέση αιτίου προς αποτέλεσμα. Το δε άμεσο ή μη της ζημίας του προσώπου που δηλώνει παράσταση πολιτικής αγωγής πρέπει να ερευνάται με βάση το περιεχόμενο της δήλωσής σε σχέση με το αντικείμενο της συγκεκριμένης δίκης,

ὅπως το αντικείμενο αυτό περιγράφεται κατὰ τα πραγματικά του περιστατικά και εκτιμάται ως παραβίαση συγκεκριμένου προστατευτικού κανόνα δικαίου στο διατακτικὸ του παραπεμπτικού βουλεύματος ἢ στο κλητήριο θέσπισμα.

ΚΡΙΘΗΚΕ ΓΙΑ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 365 ΠΚ σύμφωνα με την ΑΠ 1293/2017 «ότι τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 368 παρ. 2 εδ. α' ΠΚ πρόσωπα θεωρούνται ως άμεσα ζημιούμενα από την αξιόποινη πράξη του άρθρου 365 ΠΚ, τους παρέχεται από το νόμο, όχι μόνο το δικαίωμα της υποβολής της έγκλησης, αλλά και το συνακόλουθο δικαίωμα της παράστασής τους στην ποινική διαδικασία ως πολιτικώς εναγόντων.

Επίσης για το αδίκημα του 187 ΠΚ, με την με αριθμό **ΕφΑΘ 5586/2010** κρίθηκε ότι «Σε περίπτωση που ένα από τα επιδιωκόμενα εγκλήματα της δομημένης και με διαρκή δράση εγκληματικής οργάνωσης είναι το έγκλημα της ληστείας ή της διακεκριμένης κλοπής, χωρεί παράσταση πολιτικής αγωγής και για το έγκλημα της σύστασης,

εφόσον το σχεδιαζόμενο αυτό έγκλημα στρέφεται κατά συγκεκριμένου προσώπου και τελεσθεί, γιατί η βλάβη που προκαλείται από την τέλεση της πράξεως του άρθρου 187 παρ. 1 του ΠΚ καθίσταται άμεση με την τέλεση του εγκλήματος σε βάρος του συγκεκριμένου προσώπου.

Αντίθετα δεν νομιμοποιούνται ενεργητικά ως πολιτικώς ενάγοντες **οι τρίτοι, στους οποίους προκλήθηκε ζημία «εξ αντανakλάσεως»** από την τέλεση της εγκληματικής συμπεριφοράς εναντίον άλλου προσώπου, όπως π.χ. στην περίπτωση νευρικού κλονισμού από τη βίωση του εγκλήματος εναντίον άλλου.

Σύμφωνα με την ΑΠ 284/2016 ορθώς καταδικάστηκε ο Αντιδήμαρχος του Δήμου για παραχώρηση δύο (2) θέσεων στάθμευσης σε ελάχιστη απόσταση από Βυζαντινό Ναό, **πλην όμως δεν έπρεπε να δεχθεί την παράσταση πολιτικής αγωγής του καταγγέλοντος, λόγω προσβολής της προσω-πικότητάς του εξαιτίας της παρεμπόδισής του στην ελεύθερη χρήση της οδού και, επιπλέον,**

εξαιτίας της αισθητικής κλπ. υποβάθμισης του ιστορικού περιβάλλοντος χώρου, αφού αυτός, ήταν απλώς ο καταγγέλων της αξιόποινης πράξης, του κατηγορούμενου και δεν υπέστη άμεση ζημία από το έγκλημα, αφού προστατευτέο αγαθό ήταν ο Βυζαντινός Ναός και επομένως δημιουργήθηκε απόλυτη ακυρότητα της διαδικασίας λόγω παράνομης παράστασης της πολιτικής αγωγής.

ΑΝΗΛΙΚΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Παράσταση πρωτοδίκως της μητρός ως πολιτικώς ενάγουσας για λογαριασμό των ανηλίκων τέκνων, ως ασκούσα τη γονική μέριμνα. Παράσταση στο Εφετείο ατομικώς και όχι ως εκπρόσωπος των ανηλίκων.

Ο Άρειος Πάγος με τη με αριθμό 394/2014 απόφαση του αναίρεσε την εφετειακή απόφαση με το σκεπτικό ότι η πολιτική αγωγή μπορεί να ασκηθεί, χωρίς να υποβληθεί, για πρώτη φορά, ενώπιον του Εφετείου ή από το ίδιο πρόσωπο (φυσικό ή νομικό) όχι όμως υπό ιδιότητα διαφορετική από εκείνη που είχε παρασταθεί πρωτοδίκως.

Επίσης κατά την **ΑΠ 118/2011** αναιρέθηκε η προσβαλλόμενη καταδικαστική απόφαση για απλή σωματική βλάβη ανηλίκου λόγω απόλυτης ακυρότητας, διότι έγινε εσφαλμένως δεκτή η παράσταση πολιτικής αγωγής του πατέρα του παθόντος ανηλίκου για την ηθική βλάβη που **υπέστη ο ίδιος ατομικώς και όχι το ανήλικο τέκνο του**, χωρίς να διευκρινίζεται γιατί παρίσταται μόνος ως πολιτικώς ενάγων ο πατέρας,

αν του έχει ανατεθεί με δικαστική απόφαση αποκλειστικώς η άσκηση της γονικής μέριμνας ή της επιμέλειας του παθόντος ανηλίκου τέκνου του και αν συντρέχει επείγουσα περίπτωση για να ενεργεί μόνος, χωρίς την σύμπραξη της μητέρας του ανηλίκου.

Β) ΤΥΠΙΚΗ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ

ΔΗΛΩΣΗ ΚΑΙ ΤΕΛΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

ΑΠ1305/07(Εκπροσώπηση του πολιτικώς ενάγοντος)

Εκείνος που δικαιούται χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης μπορεί να υποβάλει την απαίτησή του στο ποινικό δικαστήριο, ωστόσο αρχίσει η αποδεικτική διαδικασία,

είτε αυτοπροσώπως είτε δι' ειδικού πληρεξουσίου που διαθέτει έγγραφη προς τούτο πληρεξουσιότητα κατ' αρ. 42 παρ. 2 ΚΠΔ. – Η δι' ειδικού πληρεξουσίου παράσταση του πολιτικώς ενάγοντος στην ποινική δίκη δεν αντίκειται προς τις διατάξεις του αρ. 6 της ΕΣΔΑ και δεν φαλκιδεύει κανένα δικαίωμα του κατηγορουμένου,

αφού ο τελευταίος έχει δικαίωμα κατ' αρ. 327 παρ. 2 ΚΠΔ να ζητήσει από την αρμόδια αρχή να κλητεύσει υποχρεωτικά έναν τουλάχιστον μάρτυρα της εκλογής του αν κατηγορείται για πλημμέλημα και να ζητήσει από το δικαστήριο να διατάξει κρείσσονες αποδείξεις, προκειμένου να εξετασθούν και άλλοι μάρτυρες. Με τις σκέψεις αυτές απορρίφθηκε ο περί ελλείψεως αιτιολογίας λόγος αναιρέσεως του κατηγορουμένου συνιστάμενος στην παρά τον νόμο παράσταση της πολιτικής αγωγής διά πληρεξουσίου.

Επίσης σύμφωνα με την **ΑΠ 480/2011** η νομιμοποίηση του πολιτικώς ενάγοντος στην κατ' έφεση δίκη δεν απαιτείται να γίνεται μέχρι την έναρξη της αποδεικτικής διαδικασίας, διότι δεν ασκεί επιρροή για τη νομιμότητα της παράστασης της πολιτικής αγωγής στην κατ' έφεση δίκη το γεγονός ότι έγινε μετά και όχι πριν από την ανάπτυξη από τον Εισαγγελέα της εφέσεως, δεδομένου ότι η παράσταση πολιτικής αγωγής είχε γίνει δεκτή και ήταν νόμιμη στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο.

Επίσης σύμφωνα με τις με ΑΠ 286/2016 ΑΠ 651/2018 ΑΠ 86/2018) κρίθηκε ότι αν δεν προκύπτει, πως με την κατάθεση της εγκλήσεως, καταβλήθηκε και το νόμιμο, κατά το άρθρο 63 εδ. β' ΚΠΔ, τέλος υπέρ του Δημοσίου, των 50 ευρώ, το οποίο είναι διαφορετικό από το παράβολο των 100 ευρώ, που αφορά, τα τέλη της εγκλήσεως, (άρθρο 42 παρ. 4 και 46 ΚΠΔ), η δηλωθείσα στην έγκληση κατά την προδικασία παράσταση πολιτικής αγωγής είναι απαράδεκτη,

ὅπως απαράδεκτη είναι και η κατά την ενώπιον του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου δηλωθείσα αυτή παράσταση (χωρίς την καταβολή μέχρι την έναρξη της ενώπιον εκείνου συζητήσεως του ως άνω νόμιμου παραβόλου), οπότε και η ενώπιον του δευτεροβάθμιου Δικαστηρίου δηλωθείσα παράσταση πολιτικής αγωγής είναι, ομοίως, απαράδεκτη.

ΕΠΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΩΝ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΩΝ

Ακόμη πρέπει να σημειωθεί ότι, αν υπάρχουν πλείονες κατηγορούμενοι ως συμμετοχοί στην ίδια αδικοπραξία, θεωρείται ότι η δήλωση αφορά όλους τους κατηγορουμένους, με συνέπεια να απαιτείται η προσκόμιση ενός παράβολου παράστασης πολιτικής αγωγής,

αν ζητείται σε ολόκληρο από ένα έκαστο αυτών αποζημίωση από το έγκλημα, δεδομένου ότι η εις ολόκληρο ευθύνη τους ιδρύεται από το νόμο (άρ. 926 ΑΚ, ΑΠ 2373/2008, ΑΠ 122/2005, ΑΠ 674/2004) και Πλημ Λάρισας 619 /2017.

ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ

ΚΑΤΑ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ: ΑΠΟΛΥΤΗ ΑΚΥΡΟΤΗΤΑ (άρθρο 171 παρ. 2 ΚΠΔ): **Διότι θεωρείται** κακή (παράνομη δηλαδή) παράσταση της πολιτικής αγωγής και **ΕΠΟΜΕΝΩΣ** (ΆΡΘΡΟ 519 ΚΠΔ)

ΚΑΤΑ ΘΕΩΡΙΑ: Ότι συνιστά αρνητική υπέρβαση εξουσίας υπό την έννοια ότι το δικαστήριο δεν απέβαλε την πολιτική αγωγή , ενώ έπρεπε και έτσι δεν άσκησε την εξουσία που του δίνει ο νόμος.

ΑΡΘΡΟ 64 ΠΑΡ. 1 ΚΠΔ

ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ

ΚΑΤΑ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ: ΑΠΟΛΥΤΗ ΑΚΥΡΟΤΗΤΑ (άρθρο 171 παο. 2 ΚΠΔ): **Διότι θεωρείται** κακή (παράνομη δηλαδή) παράσταση της πολιτικής αγωγής και **ΕΠΟΜΕΝΩΣ** (ΑΡΘΡΟ 519 ΚΠΔ)

ΚΑΤΑ ΘΕΩΡΙΑ: Ότι συνιστά αρνητική υπέρβαση εξουσίας υπό την έννοια ότι το δικαστήριο δεν απέβαλε την πολιτική αγωγή , ενώ έπρεπε και έτσι δεν άσκησε την εξουσία που του δίνει ο νόμος.

ΑΡΘΡΟ 64 παρ. 2 ΚΠΔ

ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ

ΚΑΤΑ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ: ΘΕΤΙΚΗ ΥΠΕΡΒΑΣΗ ΕΞΟΥΣΙΑΣ

(άρθρο 510 παρ. 1 Η ΚΠΔ)

Στην περίπτωση δηλαδή που επιδικάζει το Δικαστήριο παρά το νόμο αποζημίωση ή χρηματική ικανοποίηση.

Σύμφωνα με το αρ. 63 ΚΠΔ, ο κανόνας για να λάβει κάποιος την ιδιότητα του πολιτικώς ενάγοντος και να αποκτήσει τα δικαιώματα που συνδέονται με την ιδιότητα αυτή, θα πρέπει να προβάλει στο ποινικό δικαστήριο τις αστικές αξιώσεις του, αλλιώς η δήλωση παράστασης πολιτικής αγωγής μόνο για την υποστήριξη της κατηγορίας είναι απαράδεκτη και τυχόν μη αποβολή του πολιτικώς ενάγοντος προκαλεί απόλυτη ακυρότητα και λόγο αναίρεσης της απόφασης **(ΑΠ 1049/2014)**.

Κατ' εξαίρεση, όμως, σε περιπτώσεις που ειδικά μνημονεύονται στο νόμο ή που η νομολογία (κυρίως για λόγους επιείκειας) δέχεται, είναι δυνατή η παράσταση πολιτικής αγωγής με αποκλειστική επιδίωξη την κήρυξη της ενοχής του κατηγορουμένου (δηλαδή για την υποστήριξη της κατηγορίας), χωρίς να συνοδεύεται η σχετική δήλωση από καμία απολύτως χρηματική αξίωση. Ενώ το δικαίωμα παράστασης πολιτικής αγωγής μόνο για υποστήριξη της κατηγορίας δεν είναι αντικείμενο κληρονομικής διαδοχής.

Σε ό,τι αφορά τη νομοθετική πρόβλεψη για την παράσταση πολιτικής αγωγής προς υποστήριξη της κατηγορίας:

ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ

A) Σύμφωνα με το αρ. 64 παρ. 2 ΚΠΔ όταν από διάταξη νόμου η υποχρέωση για την αποκατάσταση της ζημίας ή την ικανοποίηση της ηθικής βλάβης ή της ψυχικής οδύνης περιορίζεται αποκλειστικώς σε τρίτο αστικώς υπεύθυνο,

ο κατά το αρ. 63 ΚΠΔ νομιμοποιούμενος σε άσκηση πολιτικής αγωγής μπορεί να παραστεί ως πολιτικώς ενάγων μόνο προς την υποστήριξη της κατηγορίας. Η σχετική δήλωση μπορεί να γίνει τόσο κατά την προδικασία, όσο και κατά το ακροατήριο.

Κλασική περίπτωση εφαρμογής της διάταξης αυτής ανακύπτει όταν ο κατηγορούμενος είναι δημόσιος υπάλληλος ή υπάλληλος νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου και η αξιόποινη πράξη, για την οποία κατηγορείται, διαπράχθηκε κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, δεδομένου ότι οι υπάλληλοι αυτοί δεν ευθύνονται έναντι των τρίτων για τις παράνομες αυτές πράξεις ή παραλείψεις τους, αλλά η υποχρέωση για αποζημίωση περιορίζεται αποκλειστικά στο Δημόσιο ή στο νπδδ (αρ. 105 ΕισΝΑΚ).

Η άλλη δυνατότητα που έχει ο νομιμοποιούμενος σε άσκηση πολιτικής αγωγής είναι να δηλώσει παράσταση πολιτικής αγωγής με αίτημα είτε την αποζημίωση είτε τη χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, αλλά τότε θα πρέπει να κλητεύσει στο ακροατήριο ως αστικώς υπεύθυνο το Δημόσιο επιδίδοντας έγγραφο κατ' αρ. 89 παρ. 1 και 68 παρ. 1 ΚΠΔ (προσεπίκληση αστικώς υπεύθυνου).

Β) Στην κατ' έφεση δίκη, ύστερα από έφεση του εισαγγελέα κατά αθωωτικής απόφασης ο άμεσα ζημιωθείς παρίσταται μόνο για την υποστήριξη της κατηγορίας. Και αυτό επειδή η εισαγγελική έφεση (αρ. 486 παρ. 1 εδ. γ' και παρ. 2 ΚΠΔ) δεν αφορά στο κεφάλαιο των αστικών απαιτήσεων του πρωτοδίκως παραστάντος πολιτικώς ενάγοντος, το οποίο δεν μεταβιβάζεται στην κατ' έφεση δίκη. Έτσι, ο ρόλος του πρωτοδίκως παραστάντος πολιτικώς ενάγοντος περιορίζεται εκ των πραγμάτων μόνο στην υποστήριξη της κατηγορίας.

Η **ΑΠ 844/2012** έκρινε ότι πρέπει να απαλειφτεί η διάταξη της αποφάσεως που επιδίκασε στον πολιτικώς ενάγοντα το ποσό των πενήντα (50) ευρώ, ως χρηματική ικανοποίηση, με το εξής σκεπτικό. **Με την πρωτόδικη, απόφαση ο κατηγορούμενος αθωώθηκε και το Τριμελές Εφετείο επιλήφθηκε της υποθέσεως συνεπεία εφέσεως του Εισαγγελέως Πλημμελειοδικών.**

Κατά τη συζήτηση της υποθέσεως ενώπιον του δευτεροβαθμίου Δικαστηρίου, ο παθών δήλωσε και πάλι παράσταση πολιτικής αγωγής για ηθική βλάβη. Ο αναιρεσείων - κατηγορούμενος πρόβαλε, δια του πληρεξουσίου του δικηγόρου, ένσταση αποβολής της πολιτικής αγωγής.

Το Δικαστήριο απέρριψε την ένσταση και ορθώς επέτρεψε την παράσταση της πολιτικής αγωγής μόνο προς υποστήριξη της κατηγορίας, δεδομένου ότι στο αίτημα του πολιτικώς ενάγοντος για την επιδίκαση χρηματικής ικανοποιήσεως περιλαμβάνεται και το έλασσον της παραστάσεως προς υποστήριξη της κατηγορίας, χωρίς να είναι αναγκαίο ο πολιτικώς ενάγων να εκφραστεί ρητώς περί αυτού.

Έτσι, όμως, με το να επιδικάσει, δηλαδή, την εν λόγω χρηματική απαίτηση, το Τριμελές Εφετείο υπερέβη, την εξουσία του, και πρέπει, κατά παραδοχή του, από το άρθρο 510§1 στοιχ. Η του ΚΠοινΔ.

Αν, όμως, εκείνος που δήλωσε παράσταση πολιτικής αγωγής δεν παρέστη πρωτοδίκως, επειδή αποβλήθηκε από τη διαδικασία (π.χ. επειδή είχε εκδοθεί απόφαση πολιτικού δικαστηρίου επί της αξίωσής του και δεν είχε επιφυλαχθεί να εισαγάγει και ένα μέρος αυτής στο ποινικό δικαστήριο) δεν μπορεί να δηλώσει παράσταση πολιτικής αγωγής ενώπιον του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου επί εφέσεως του εισαγγελέα κατά της εκδοθείσας αθωωτικής απόφασης ούτε να παραστεί προς υποστήριξη της κατηγορίας **(ΑΠ 1302/2007)**.

Γ) Στις δίκες παραβάσεων φορολογικής, δασμολογικής ή τελωνειακής ποινικής διατάξεως, το Δημόσιο παρίσταται ως πολιτικώς ενάγων μόνο για την υποστήριξη της κατηγορίας (αρ. 18 ν.δ. 72/1973).

Δ) Σε ειδικές περιπτώσεις ποινικών νόμων και συγκεκριμένα στα εγκλήματα του αρ. 31 Ν.3340/2005 όπου η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς έχει δικαίωμα να παρίσταται προς υποστήριξη της κατηγορίας, (ΑΠ 1384/2008).

Ε) Στο αδίκημα της αντιποίησης δικηγορικού επαγγέλματος, όπου ο οικείος δικηγορικός σύλλογος μπορεί κατ' άρθρ. 9 παρ. 1 εδ. β' Ν.4194/2013 (Κώδικας Δικηγόρων) να παρίσταται ως πολιτικώς ενάγων για την υποστήριξη της κατηγορίας.

ΣΤ) στα αδικήματα του αρ. 73 παρ.1 και 2 Ν.1026/1980 (αντιποίηση οδοντιατρικού επαγγέλματος), όπου δικαιούται να παραστεί ως πολιτικώς ενάγων ο πρόεδρος του οδοντιατρικού συλλόγου ή ο νόμιμος αναπληρωτής του.

Ζ) στα εγκλήματα των αρ. 128Θ και 128ΙΔ Ν.2725/1999 (αδικήματα ντόπινγκ και ντόπινγκ ίππων) όπου δύναται να δηλώσει παράσταση πολιτικής αγωγής το ΕΣΚΑΝ (Εθνικό Συμβούλιο Καταπολέμησης του Ντόπινγκ).

Η) στις παραβάσεις του Ν.1666/1986 (παραβάσεις οδοντοτεχνιτών) όπου δικαιούνται σε παράσταση πολιτικής αγωγής ο τοπικός οδοντιατρικός σύλλογος, η ΕΟΟ (Ελληνική Οδοντιατρική Ομοσπονδία) και η ΠΟΕΟ (Πανελλήνια Ομοσπονδία Εργαστηριούχων Οδοντοτεχνιτών).

Θ) και στις δίκες για παράβαση του αρ. 1 Ν.332/1947 περί αδικημάτων καταναλωτών ενέργειας, όπου οι ζημιούμενοι δικαιούνται ακόμη και αν δεν επήλθε περιουσιακή ζημία στο πρόσωπό τους σε παράσταση πολιτικής αγωγής προς υποστήριξη της κατηγορίας.

Ι) από τη διάταξη του άρθρου 28 παρ. 7 του Ν. 1650/86 ορίζεται ότι "στις περιπτώσεις των εγκλημάτων της παρ. 1 του ίδιου άρθρου (ρύπανση ή υποβάθμιση του περιβάλλοντος, άσκηση δραστηριότητας ή επιχείρησης,

χωρίς την απαιτούμενη άδεια ή έγκριση ή καθ' υπέρβαση των ορίων τους) ως πολιτικώς ενάγων μπορεί να παρίσταται και το Δημόσιο, οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, στην περιφέρεια των οποίων τελέστηκε το έγκλημα και το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος, ανεξάρτητα αν έχουν υποστεί περιουσιακή ζημία με αίτημα την αποκατάσταση των πραγμάτων στο μέτρο που είναι δυνατή.

Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι εκτός από τα κατά το άρθρο 68 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας φυσικά ή νομικά πρόσωπα που νομιμοποιούνται για παράσταση πολιτικής αγωγής στο ποινικό δικαστήριο για αποζημίωση ή αποκατάσταση ηθικής βλάβης, νομιμοποιούνται προσέτι και οι αναφερόμενοι στη διάταξη αυτοί Οργανισμοί, καθώς και το Δημόσιο. Έτσι, η διάταξη αυτή, δεν αποκλείει και την παράσταση και άλλων φυσικών ή νομικών προσώπων (ΑΠ 674/2018 και ΑΠ 1865/2009).

Κ) με τον ν. 4509/2017 άρθρο 29 και κάθε φιλοζωικό σωματείο.

Λ) Στο άρθρο 55 του ν.2121/1983 σε εγκλήματα κατά της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Μ) Στο άρθρο 171 του ισχύοντος Πτωχευτικού Κώδικα (ν.3588/2007) στα εγκλήματα χρεοκοπίας. Με την προϋπόθεση ότι πρέπει να έχεις αναγγεληθεί (**Τριμ Πλημ Χαλκίδας 2808,2 842/2017 ΠΧ**).

Ν) Για τη μη καταβολή δεδουλευμένων αποδοχών (άρθρο 28 του ν. 3996/2011.

Και είναι βέβαια γεγονός ότι και το θύμα έχει δικαίωμα ακροάσεως, όπως και ο κατηγορούμενος (άρθρο 20 Σ), όμως το ερώτημα εδώ που πρέπει να τεθεί είναι πόσο πολύ μπορεί να διευρυνθεί ο κύκλος των προσώπων των νομιμοποιούμενων προσώπων που μπορεί να παραστεί ενώπιον του ποινικού ακροατηρίου και να παραστεί ως πολιτικώς ενάγων.

Τέλος, εκτός από τις άνω περιπτώσεις οι οποίες αναγνωρίζονται νομοθετικά, η νομολογία έχει κάνει δεκτό ότι είναι δυνατή η παράσταση πολιτικής αγωγής προς υποστήριξη μόνο της κατηγορίας όταν ο κατηγορούμενος προέβη σε εξόφληση (με καταβολή ή δημόσια παρακατάθεση) του αιτούμενου ποσού αποζημίωσης ή χρηματικής ικανοποίησης, **μετά** τη δήλωση παράστασης πολιτικής αγωγής.

Έτσι δεν επηρεάζεται η ποινική λειτουργία της πολιτικής αγωγής και ο πολιτικώς ενάγων μπορεί να παραστεί στο ποινικό δικαστήριο για την υποστήριξη μόνο της κατηγορίας **(ΟΛ ΑΠ 1/1997)**. Αν ο πολιτικώς ενάγων αποδεχθεί την προσφορά του κατηγορουμένου και η ολική εξόφληση της αξίωσής του έλαβε χώρα **πριν** το χρόνο δήλωσης παράστασης πολιτικής αγωγής, σε καμία περίπτωση δεν επιτρέπεται η παράστασή του στην ποινική δίκη (ΤριμΕφ ΑΘ231/2005 και Τριμ Πλμη. Θεσ. 23542/2002).

Από τις παραπάνω διατάξεις συνάγεται ότι:

α) ο νομιμοποιούμενος να παραστεί στο ποινικό δικαστήριο ως πολιτικώς ενάγων για επιδίωξη αποζημίωσης ή χρηματικής ικανοποίησης, δεν μπορεί να δηλώσει στο ακροατήριο του ποινικού δικαστηρίου παράσταση πολιτικής αγωγής, μόνο προς υποστήριξη της κατηγορίας, χωρίς συγχρόνως να ζητήσει αποζημίωση από το έγκλημα ή χρηματική ικανοποίηση, λόγω ψυχικής οδύνης ή ηθικής βλάβης).

β) σε περίπτωση που ο παθών δεν έχει ενεργή αξίωση αποζημίωσης ή χρηματικής ικανοποίησης κατά του κατηγορουμένου, λ.χ. σε περίπτωση ολοσχερούς εξόφλησης ή σε περίπτωση που η σχετική αξίωση του έχει υποπέσει σε παραγραφή, ο παθών από το αδίκημα, μη έχων πλέον ενεργό αστική αξίωση, δεν μπορεί και πάλι να παραστεί, μόνο προς υποστήριξη της κατηγορίας, και τυχόν τέτοια παράσταση πολιτικής αγωγής επιφέρει, απόλυτη ακυρότητα της διαδικασίας, για έλλειψη ενεργητικής νομιμοποίησης **(ΑΠ 1049/2014)**.

ΑΡΘΡΟ 66 ΠΑΡ. 1 ΚΠΔ

ΣΧΕΣΗ ΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΚΗΣ

ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

1) Παράλληλη άσκηση αγωγής ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων, ΠΟΥ ΝΑ ΣΤΗΡΙΖΕΤΑΙ στην ίδια πραγματική και νομική βάση και αφορώσα το ίδιο είδος ΖΗΜΙΑΣ.

2) Δημοσίευση οριστικής απόφασης από το πολιτικό δικαστήριο.

A) Πρόκειται για την **πρωτοβάθμια** πολιτική απόφαση, με την οποία το δικαστήριο αποφαίνεται **τελειωτικά** και απεκδύεται οποιασδήποτε εξουσίας επί της υπόθεσης.

Δεν εμποδίζεται η παράσταση στο ποινικό δικαστήριο :
- ενόσω εκκρεμεί η εκδίκαση της αγωγής κατόπιν αναβολής (241 § 1 εδ. α' ΚΠολΔ).

- ενόσω αναμένεται η έκδοση της απόφασης μετά από τη συζήτηση της υπόθεσης μετά από την έκδοση **προπαρασκευαστικής** απόφασης, π.χ. περί επανάληψης της συζήτησης (254 ΚΠολΔ).
- μετά από την έκδοση **απορριπτικής** απόφασης για **τυπικούς** λόγους, π.χ. λόγω αοριστίας της αγωγής.

Β) Παρά το γεγονός ότι η διάταξη του άρθρου 66 ΚΠΔ κάνει λόγο για «πολιτικό» δικαστήριο, θα πρέπει, ενόψει του ότι ο νόμος αντιμετώπισε το συνήθως συμβαίνον και της ταυτότητας του δικαιολογητικού λόγου, να γίνει δεκτή η λειτουργική επέκταση της και στο πεδίο άλλων δικαιοδοσιών στα πλαίσια των οποίων είναι δυνατή η κρίση αστικής φύσεως απαιτήσεων (όπως, για παράδειγμα, στα **διοικητικά** δικαστήρια) (ΑΠ 1001/2010).

3) Παράλειψη διατύπωσης ρητής επιφύλαξης στην πολιτική δίκη αναφορικά με την εισαγωγή μέρους της ομοειδούς αξίωσης ενώπιον του ποινικού δικαστηρίου μέσω της άσκησης πολιτικής αγωγής.

Σε μια τέτοια περίπτωση (= παράλειψη επιφύλαξης), εφόσον το πολιτικό δικαστήριο έχει **δεχθεί πλήρως** την αγωγή, θεωρείται πως έχει επέλθει **ανάλωση** της απαίτησης του ζημιωθέντος στο σύνολο της. Αντιθέτως, με τον περιορισμό του αιτήματος και τη διατύπωση αντίστοιχης επιφύλαξης (τόσο στο πλαίσιο της αγωγής, όσο και με τις προτάσεις μέχρι την περάτωση της πολιτικής δίκης σε πρώτο βαθμό κατ' άρθρο 223 εδ. β' ΚΠολΔ - βλ. ενδ. ΑΠ 1325/2015, ΑΠ 534/2012, ΑΠ 1157/2011 και ΑΠ 2134/09)

για ένα συμβολικό και ασήμαντο ποσό (συνήθως 44,00 € ενόψει της ρύθμισης του άρθρου 65 § 2 εδ. β' ΚΠΔ) ο ζημιωθείς δηλώνει ευθέως την πρόθεση του να **αποδεσμεύσει** από την κρίση του πολιτικού δικαστηρίου το συγκεκριμένο μέρος της αξίωσης του - ως προς το οποίο, επομένως δεν επέρχεται ανάλωση - και να το χρησιμοποιήσει ως όχημα εισόδου του ως πολιτικώς ενάγοντος στην ποινική δίκη.

Την ίδια λειτουργία επιτελεί - κατά την κρατούσα στη νομολογία και μάλλον ορθότερη γνώμη - η επιφύλαξη και σε περίπτωση **απορριφθείσας ή εν μέρει δεκτής** αγωγής. **Δηλαδή και τότε η προγενέστερη επιφύλαξη επιτρέπει στο ζημιωθέντα να παραστεί ως πολιτικώς ενάγων στην ποινική δίκη (ενδ. ΑΠ 1385/10, ΑΠ 82/2010 Τριμ Πλημ Χαλκίδας 3157/2010).**

Αντίθετη άποψη έχει διατυπωθεί από μέρους της θεωρίας Το βασικό, όμως, επιχείρημα της άποψης αυτής περί ανάλωσης της αστικής αξίωσης από την εν μέρει ευδοκίμηση της αγωγής (κατά μείζονα λόγο από την απόρριψη της), συνακόλουθα, δε, υποβάθμισης της γενομένης επιφύλαξης σε απολύτως αδιάφορη παράμετρο, δεν συνυπολογίζει ότι δια της μεθόδου της επιφύλαξης το συμβολικό ποσό των 44,00 Ευρώ **έχει αυτονομηθεί πλήρως** από την υπόλοιπη αξίωση του ζημιωθέντος και έτσι **δεν έχει τεθεί ποτέ υπό την κρίση του πολιτικού δικαστηρίου.**

4) Υποβολή αντιρρήσεων κατά της παράστασης πολιτικής αγωγής ή γνωστοποίηση των πραγματικών περιστατικών που ενεργοποιούν την απαγόρευση του άρθρου 66 § 1 ΚΠΔ από τον κατηγορούμενο (ΑΠ 1304/2009).

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ

Εάν, παρά τη συνδρομή των όρων του άρθρου 66 § 1 ΚΠΔ, το δικαστήριο δεν αποβάλει την πολιτική αγωγή, στοιχειοθετείται **απόλυτη ακυρότητα** λόγω παράνομης παράστασης του πολιτικώς ενάγοντος στη διαδικασία του ακροατηρίου (171 αρ. 2 ΚΠΔ) και ιδρύεται ο λόγος αναίρεσης του άρθρου 510 § 1 περ. Α' ΚΠΔ.

ΑΡΘΡΟ 68 ΚΠΔ

(ΑΣΚΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ)

ΚΑΤΑ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ: ΑΠΟΛΥΤΗ ΑΚΥΡΟΤΗΤΑ (άρθρο 171 παρ. 2 ΚΠΔ): Όταν κακή (παράνομη) παράσταση.

ΚΑΤΑ ΘΕΩΡΙΑ (Άποψη ότι συνιστά και αρνητική υπέρβαση Εξουσίας, υπό την έννοια ότι το Δικαστήριο δεν απέβαλε την πολιτική αγωγή, ενώ έπρεπε και έτσι δεν άσκησε εξουσία που του δίνει ο νόμος.

ΔΗΛΩΣΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ ΣΤΟ ΑΚΡΟΑΤΗΡΙΟ

ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ

A) Αν ο αδικηθείς ζητά αποζημίωση για περιουσιακή ζημία ή αποκατάσταση των πραγμάτων στην πρότερα κατάσταση, απαιτείται επίδοση ΔΙΚΟΓΡΑΦΟΥ πέντε τουλάχιστον ημέρες πριν τη δικάσιμο (άρθρα 68 παρ. 1, 167 ΚΠΔ).

(Διαφορετικά: άρθρο 171 παρ. 2 ΚΠΔ) (Εξαιρέσεις: αυτόφωρη διαδικασία και πολιτική αγωγή από το δημόσιο). Η δήλωση παράστασης γίνεται στο ακροατήριο, **πριν από την έναρξη της αποδεικτικής διαδικασίας** (άρθρο 68 παρ. 1 ΚΠΔ).

B) Αν ο αδικηθείς ζητά χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης, η δήλωση παράστασης γίνεται στο ακροατήριο, χωρίς έγγραφη προδικασία και **πριν από την έναρξη της αποδεικτικής διαδικασίας** (άρθρο 68 παρ. 2 ΚΠΔ).

Περιεχόμενο δήλωσης: άρθρο 84 ΚΠΔ (επί ποινή απαραδέκτου).

ΠΡΟΣΟΧΗ: Η φράση που περιλαμβάνεται στην έγκληση «.δηλώνω ότι **Θα παρασταθώ** ως πολιτικώς ενάγων για χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης την οποία υπέστην από την αξιόποινη συμπεριφορά του (δηλ. του μηνυόμενου), για το ποσό των 44 ευρώ, με επιφύλαξη του υπολοίπου » αποτελεί παραδεκτή δήλωση παράστασης πολιτικής αγωγής (**ΟΛ.ΑΠ 7/2006**).

ΠΡΟΣΟΧΗ: Παράσταση **αυτοπροσώπως**, χωρίς
συνήγορο:

α' άποψη: αναλογικά ό,τι ισχύει για κατηγορούμενο.

β' άποψη: άρθρο 94 ΚΠολΔ: υποχρεωτικά με
συνήγορο.

γ' άποψη: άρθρο 39 παρ. 3 Κώδικα Δικηγόρων:
Υποχρεωτικά με συνήγορο σε ΑΠ (άρθρο 513 παρ. 3
ΚΠΔ), ΜΟΔ, ΜΟΕ, Τριμελές Εφετείο Κακουρηγημάτων,
Πενταμελές Εφετείο.

ΚΑΤΑ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ:

Η παράσταση χωρίς δικηγόρο δεν συνεπάγεται καμία ακυρότητα: **(ΑΠ 1756/1994, 1010/1997)** και ΟΡΘΑ αφού η νομολογία εντάσσει αυτή την περίπτωση σε «Κάθε άλλη έλλειψη ή πλημμέλεια που αφορά την παράσταση ή την εκπροσώπηση του πολιτικώς ενάγοντος με αποτέλεσμα να μην επέρχεται απόλυτη ακυρότητα, αφού οι πλημμέλειες αυτές θίγουν απλώς το συμφέρον του δικαιούχου και όχι του κατηγορουμένου ούτε και πλήττουν τη δημόσια τάξη.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

ΔΗΛΩΣΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΑΠΟ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (ΟΛ.ΑΠ 4-6/2006)

Όταν το Δ.Σ. Α.Ε. αναθέσει σε τρίτο (λ.χ. δικηγόρο) να υποβάλει μήνυση ή έγκληση ή να δηλώσει παράσταση πολιτικής αγωγής για λογαριασμό της εταιρείας, απαιτείται, ενόψει του ότι ο αυτός ο τρίτος είναι απλώς «πληρεξούσιος» (ΑΚ 211) - «εντολοδόχος» (ΑΙ< 713) της Α.Ε.,

το προσαρτώμενο στην έγκληση πρακτικό του ΔΣ που περιέχει την απόφαση του να φέρει βεβαίωση της γνησιότητας της υπογραφής του «εντολέα», ήτοι των μελών του ΔΣ. Η επικύρωση από τον δικηγόρο του αντιγράφου του πρακτικού ΔΣ της Α.Ε. (εξουσιοδοτικού εγγράφου) ενέχει και βεβαίωση της γνησιότητας των υπογραφών όλων των μελών ΔΣ της εταιρίας (άρθρα 46, 42 παρ. 1 γ' ΚΠΔ, 18 παρ. 2, 22 παρ. 3 ν. 2190/1920).

**Η ΔΙΑΚΟΠΗ ΑΣΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗΣ και ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΕΝ
ΕΠΙΔΙΚΙΑ (αρ. 261ΑΚ)**

Η δήλωση παράστασης πολιτικής αγωγής που υποβάλλεται με οποιονδήποτε νόμιμο τρόπο (πχ. αντίκλητος κατ'άρθρο 84 ΚΠΔ) κατά τα ανωτέρω (ακόμα και χωρίς προδικασία) και σε οποιοδήποτε στάδιο της ποινικής διαδικασίας, συνιστά αγωγή που διακόπτει την παραγραφή της σχετικής αξίωσης του πολιτικώς ενάγοντος, κατ'άρθρο 261 ΑΚ,

υπό την έννοια ότι ο χρόνος που έχει παρέλθει έως τότε, δεν υπολογίζεται (άρθρο 270 ΑΚ). Μετά την τροποποίηση του άρθρου 261 ΑΚ με το άρθρο 101 παρ.1 Ν. 4139/2013 (ΦΕΚ Α 74/20.3.2013), η παραγραφή εν επιδικία πρακτικά περιορίζεται δραστικά, αφού πλέον στη διάταξη του άρθρου 261 παρ.1 ΑΚ ορίζεται ότι η παραγραφή που διακόπηκε με τον τρόπο αυτόν αρχίζει και πάλι από την έκδοση τελεσίδικης απόφασης (οπότε τρέπεται σε 20ετή παραγραφή κατ' άρθρο 268 ΑΚ)

ή την κατ' άλλον τρόπο περάτωση της δίκης (άρθρα 293 επ. ΚΠολΔ) και όχι από την τελευταία διαδικαστική πράξη των διαδικών ή του δικαστηρίου, όπως ήταν η προηγούμενη διατύπωση της.

Κατ' εξαίρεση, η παρ.2 του άρθρου 262 ΑΚ ορίζει ότι, σε περίπτωση αδράνειας των διαδικών και εφόσον δεν προβλέπεται άλλη προθεσμία για την ενέργεια διαδικαστικών πράξεων από αυτούς, η παραγραφή αρχίζει και πάλι έξι μήνες μετά την τελευταία διαδικαστική πράξη των διαδικών ή του δικαστηρίου.

Στις περιπτώσεις αυτές η παραγραφή διακόπτεται εκ νέου εφόσον κάποιος διάδικος επισπεύσει την πρόοδο της δίκης. Σημειώνεται εδώ ότι η καθ' οιονδήποτε τρόπο ματαίωση της συζήτησης θεωρείται πλέον (μετά την τροποποίηση του άρθρου 260 παρ.2 ΚΠολΔ με το άρθρο 102 παρ.4 Ν. 4139/2013) ως διαδικαστική πράξη του δικαστηρίου.

Βλ. εδν **ΑΠ1257/2016** και **Πλημ.ΑΘ 101312/2017** όπου το Δικαστήριο απέρριψε την ένσταση των κατηγορουμένων περί αποβολής της πολιτικώς ενάγουσας, αφού η διακοπή της παραγραφής της αστικής της αξίωσης που έλαβε χώρα στις 7/8/2012 με τη νομότυπη δήλωση παράστασης πολιτικής αγωγής κατά την υποβολή μηνύσεως εξακολουθεί μέχρι και τις 1/11/2017, οπότε δηλώθηκε η παράσταση στο ακροατήριο.

ΔΙΑΦΟΡΑ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

ΑΠ 1197/2016

Η απόφαση με την οποία αποβάλλεται η πολιτική αγωγή έχει οριστικό χαρακτήρα και δεν ανακαλείται, ούσα προπαρασκευαστική μόνον κατά το λοιπό μέρος της και δη το αναβλητικό σκέλος της κατά το οποίο και μόνον ήταν ελευθέρως ανακλητή.

ΑΠ 480/2011

Νομιμοποίηση πολιτικώς ενάγοντος στην κατ' έφεση δίκη. Δεν απαιτείται να γίνεται μέχρι την έναρξη της αποδεικτικής διαδικασίας. Απορριπτές οι αιτιάσεις, διότι αφ' ενός δεν ασκεί επιρροή για τη νομιμότητα της παράστασης της πολιτικής αγωγής στην κατ' έφεση δίκη το γεγονός ότι έγινε μετά και όχι πριν από την ανάπτυξη από τον Εισαγγελέα της εφέσεως,

δεδομένου ότι η παράσταση πολιτικής αγωγής είχε γίνει δεκτή και ήταν νόμιμη στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο, και αφ' ετέρου δεν προβλήθηκε οποιαδήποτε αντίρρηση.

ΠλημμΧαλκ 271/2010

Παράσταση πολιτικής αγωγής το πρώτον στη μετ' αναβολή για κρείσσονες αποδείξεις δικάσιμο. Εάν η υπόθεση αναβληθεί για κρείσσονες αποδείξεις, νομίμως δηλώνεται παράσταση πολιτικής αγωγής το πρώτον στη μετ' αναβολή δίκη πριν από την έναρξη της αποδεικτικής διαδικασίας, διότι στη μετ' αναβολή δικάσιμο η υπόθεση συζητείται εκ νέου καθ' ολοκληρία.

ΑΠ 486/2010 και ΑΠ 1781/2000

ΠΟΤΕ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΠΟΒΛΗΘΕΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Όταν, υπάρχει, σύμφωνα με τη δήλωση του πολιτικώς ενάγοντος και την αξιόποινη πράξη που τελέστηκε σε βάρος του, ενεργητική νομιμοποίηση, αλλ' αυτή εξαρτάται κατ' ουσίαν από την εκτίμηση των αποδεικτικών στοιχείων,

μπορεί το δικαστήριο να αποφασίσει για την αποβολή της πολιτικής αγωγής και μετά τη λήξη της αποδεικτικής διαδικασίας και τις αγορεύσεις των συνηγόρων και κατά συνέπεια η παραμονή του πολιτικώς ενάγοντος μέχρι το πιο πάνω χρονικό όριο, δεν ιδρύει λόγο αναιρέσεως, αφού η αποβολή ανατρέχει σε όλη την προηγηθείσα διαδικασία από τη δήλωση της σχετικής παραστάσεως μέχρι την αποβολή.

ΑΠ 174/09

Πότε επέρχεται απόλυτη ακυρότητα λόγω παράνομης παράστασης της πολιτικής αγωγής. **Σε περίπτωση ασκήσεως εφέσεως κατ' αθωωτικής αποφάσεως από τον εισαγγελέα, αν ο πολιτικώς ενάγων δεν είχε παρασταθεί στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο, δεν δικαιούται να παραστεί το πρώτον στο εφετείο ούτε προς υποστήριξη της κατηγορίας,**

τυχόν δε παρασταθείσα πολιτική αγωγή πρέπει να αποβληθεί πριν από την έναρξη της αποδεικτικής διαδικασίας, άλλως δημιουργείται απόλυτη ακυρότητα της διαδικασίας.

ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΙ

Κατά τη νομολογία, εκείνος που στη διάρκεια της προδικασίας είχε δηλώσει παράσταση πολιτικής αγωγής και ακολούθως απεβίωσε έχει το δικαίωμα έως την έναρξη της αποδεικτικής διαδικασίας στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο, ο κληρονόμος του να παρασταθεί ως πολιτικώς ενάγων για χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης. (ΑΠ 1445/2010)

ΑΠ 175/2017 ΗΘΙΚΗ ΒΛΑΒΗ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Δικαστήριο επέτρεψε την παράσταση με την ιδιότητα αυτού του Δημοσίου και με την κάτωθι αιτιολογία: «Κατά τη διάταξη του άρθρου 5 του ν.δ. 2711/1953 “περί τροποποιήσεως των περί Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και περί δικών του Δημοσίου διατάξεων” το Δημόσιο δύναται διά τας εξ ουιουδήποτε αδικήματος απορρέουσες αξιώσεις αποζημιώσεώς του, να παρίσταται ενώπιον του ποινικού Δικαστηρίου,

προβάλλον ταύτας το πρώτον επ' ακροατηρίω άμα τη εκφωνήσει της υποθέσεως άνευ εγγράφου τινός προδικασίας και διά μόνης της δηλώσεως του νομίμου πληρεξουσίου του, καταχωριζομένης εις το οικείον πρακτικόν ... Από την άμέσως προηγούμενη διάταξη προκύπτει ότι το Δημόσιο, κατ' εξαίρεση αυτών που ορίζει το άρ. 68 του ΚΠΔ σχετικά με το χρόνο δηλώσεως παραστάσεως πολιτικής αγωγής,

το περιεχόμενο και την προδικασία αυτή, διατηρεί πάντοτε το δικαίωμα να επιδιώξει τις περί αποζημιώσεως απαιτήσεις του, ενώπιον του ποινικού δικαστηρίου, διά δηλώσεως του νομίμου εκπροσώπου του, που καταχωρείται στα πρακτικά με την εκφώνηση της υποθέσεως, πριν την απαγγελία της κατηγορίας και χωρίς καμία προδικασία της σχετικής αγωγής κ.λπ.

Ωσαύτως το δημόσιο έχει δικαίωμα παράστασης πολιτικής αγωγής και για χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης την οποία υπέστη από άδικη πράξη που τελέστηκε σε βάρος του και έχει αντίκτυπο στην πίστη, το κύρος και τη φήμη του (ΑΠ 108/2013, [...] ΝΟΜΟΣ). Στην προκειμένη περίπτωση, το Ελληνικό Δημόσιο δήλωσε ότι παρίσταται ως πολιτικώς ενάγον προς εκδίκαση του χρηματικού ποσού των 50.000,00 ευρώ από κάθε κατηγορούμενο

που αντιστοιχεί στην χρηματική του ικανοποίηση για την αποκατάσταση της ηθικής βλάβης που υπέστη από την αξιόποινη πράξη της υποβολής ανακριβούς δήλωσης περιουσιακής κατάστασης (άρ. 4 παρ. 1 Ν. 3213/2003), που φέρεται ότι τέλεσε ο πρώτος κατηγορούμενος και της άμεσης συνέργειας στην πιο πάνω πράξη, που φέρεται ότι τέλεσε η δεύτερη κατηγορούμενη.

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΠΔ ΜΕ ΤΟ ΝΕΟ ΣΧΕΔΙΟ

Με το πρόσφατο σχέδιο ΚΠΔ αναγνωρίζεται ο ποινικός χαρακτήρας της πολιτικής αγωγής, αφού με το νέο άρθρο 63 ΚΠΔ δύναται, όποιος υπέστη άμεση και προσωπική βλάβη από το έγκλημα, να παραστεί στο ποινικό δικαστήριο για υποστήριξη της κατηγορίας και ανεξαρτήτως αν η αξίωσή του ικανοποιήθηκε στα πολιτικά δικαστήρια.

Δηλαδή με τη ρύθμιση αυτή στο ποινικό δικαστήριο μπορεί να παρασταθεί κάποιος μόνο για να υποστηρίξει την κατηγορία, πράγμα που στο ισχύον δίκαιο επιτρέπεται σε συγκεκριμένες περιπτώσεις που προβλέπονται ειδικά στο νόμο (λ.χ. στο άρθρο 64 παρ.2 ΚΠΔ, ή ενώπιον του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου μετά από έφεση του εισαγγελέα κατά αθωωτικής απόφασης).

Επί πλέον, κατά το ίδιο άρθρο του Σχεδίου ΚΠΔ (ΣΧΚΠΔ) , μπορεί ο πολιτικώς ενάγων να εισάγει την αξίωση του για χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης αποκλειστικά στο ποινικό δικαστήριο, (ή αν θέλει μπορεί να την εισάγει αποκλειστικά στο πολιτικό δικαστήριο), ενώ η αξίωση για αποζημίωση από υλικές ζημιές (προφανώς λόγω των σχετικών αποδεικτικών δυσχερειών που παρουσιάζει) δεν μπορεί πλέον να εισαχθεί σε αυτό, αλλά αποκλειστικά στο πολιτικό δικαστήριο.

Οι ρυθμίσεις αυτές είναι απλές σε σχέση με τις ισχύουσες και δεν προκαλούν δυσχερή ερμηνευτικά και πρακτικά προβλήματα από την παράλληλη διεξαγωγή δύο δικών, την πολιτική και την ποινική, για την ίδια υπόθεση. Πάντως, ο κανόνας της δυνατότητας παράστασης κάποιου ως πολιτικώς ενάγοντος σε κάθε περίπτωση, μόνο για υποστήριξη της κατηγορίας, καθιστά αυτόν ποινικό ενάγοντα και όχι πολιτικό,

αφού αίρεται πλέον ο διφυής χαρακτήρας της πολιτικής αγωγής (αστικός και ποινικός) και υφίσταται πλέον μόνο ο ποινικός χαρακτήρας της και έτσι πλέον αναγνωρίζεται και νομοθετικά η αντιδικία η εκδικητικότητα και το αίσθημα ικανοποίησης της λεγόμενης ιδεατής προσβολής του θύματος στην ποινική δίκη.

Κατ' εξαίρεση ο διφυής αυτός χαρακτήρας της πολιτικής αγωγής υφίσταται κατά το Σχέδιο ΚΠΔ στην περίπτωση άσκησης στο ποινικό δικαστήριο της αξίωσης για χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης και ψυχικής οδύνης, κατά την οποία πλέον θα εξετάζεται και το ζήτημα της τυχόν παραγραφής της.

Εξ άλλου, το άρθρο 171 αρ.2 ΣΧΚΠΔ είναι όμοιο με το άρθρο 171 παρ.2 ΚΠΔ και η παράνομη παράσταση του πολιτικώς ενάγοντος στη διαδικασία στο ακροατήριο επιφέρει απόλυτη ακυρότητα και συνιστά (όπως κατά την όμοια ισχύουσα ρύθμιση) λόγο αναίρεσης (άρθρο 510 παρ.1 Α ΣΧΚΠΔ).

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΑΚΥΡΟΤΗΤΕΣ

Σας ευχαριστώ θερμά για την
προσοχή σας

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΣ - ΠΡΩΤΟΔΙΚΗΣ